

kommer til at omfatte Personer, som er fødte paa Bornholm, at de med andre Ord udvides til at omfatte ogsaa Bornholm. I Øjeblikket har dette ikke nogen stor Betydning for os, idet vi ingen direkte Forbindelse har mellem Skaane og Bornholm, men vi har tidligere under Krigen ført en Del af Person- og Postbefordringen ad en Rute, hvor vi netop har benyttet Jernbanen fra Ystad til Malmø, og det er ikke usandsynligt, at denne Rute kan komme op igen, i hvert Fald hvis der i Vinter pludselig indtræder Ishindringer, og da vil det være udmærket, om vi havde den samme Stilling, som er indrømmet Sjællands Befolkning. Jeg tillader mig, som sagt, at henstille til den højtærede Justitsminister, der, saa vidt jeg ved, har med denne Sag at gøre, at faa indført en saadan Ændring i de raadende Pasbestemmelser.

Jeg har saa et Spørgsmaal at fremsætte overfor den højtærede Trafikminister, det angaar Fiskerlejet Gudhjems Havn. Havnekommissionen for Gudhjem Havn har til Trafikministeriet indsendt et Andragende om et Tilskud paa $\frac{3}{4}$ af Udgifterne til Forbedring af Havneforholdene. Det er, saa vidt jeg ved, anbefalet af Vandbygningsdirektoratet, men Havnekommissionen har for nylig faaet en Skrivelse om, at Trafikministeriet ikke paa nærværende Tidspunkt er i Stand til at imødekomme Andragendet. Dette er ikke et egentligt Afslag, og jeg tillader mig at henstille, at dette Andragende, naar det, hvad der utvivlsomt bør ske, snart bliver indsendt paa ny, da vil blive behandlet med al mulig Velvillie, thi det er af stor Betydning for Gudhjems Befolkning, og især for Fiskerbefolkningen, at der bliver truffet Ændringer i Havneforholdene derovre, saaledes at de ret talrige Fartøjer — der er ca. 100 Baade, hvoraf 16 større Motorbaade — kan ligge nogenlunde trygt i Havnen og faa den nødvendige Kajplads.

Der er et andet lokalt Spørgsmaal, som jeg skal tillade mig at fremdrage, det henhører under den højtærede Kirkeminister. Af Bornholms Kirkers Regnskaber fremgaar det, at der i Aarenes Løb er udlaant til saakaldte monumentale Kirker udenfor Bornholm ret betydelige Beløb, i alt 20,000—21,000 Kr. Disse Penge forrentes ikke, de opføres blot i Regnskaberne for de Kirker, hvorfra de i sin Tid er udgaaet. Disse Kirkers Forhold har hidtil været økonomisk gode, men i de senere Aar er de blevet økonomisk daarlige, saaledes at der maa lignedes paa Sognekommunerne for at skaffe

Balance i Regnskabet. Man har derfor henvendt sig til Kirkeministeriet eller, som det den Gang hed, Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet for enten at faa de givne Laan tilbagebetalt eller faa dem forrentet eller, hvis det ikke kunde lade sig gøre, at faa en Erstatning af Statskassen. I en Skrivelse af 14. Maj 1915 har Ministeriet meddelt, at det ikke kan gaa ind paa en Tilbagebetaling af Pengene, da de Kirker, som har modtaget Laanene, vedvarende er trængende, og man kan heller ikke gaa ind paa at paalægge de Kirker, som har modtaget Penge, at forrente disse Beløb, ligesom man heller ikke mener, at Staten er forpligtet til at yde nogen som helst Erstatning, da der er ydet Tilskud fra Statskassen til 2 bornholmske Kirker netop under Hensyn til de i sin Tid givne Laan. Der kom ikke den Gang noget ud af Sagen, og disse Laan opføres stadig paa de paagældende Kirkers Regnskaber, de opføres fra Aar til Aar uden andet Resultat end at skaffe Ulejlighed for paagældende Kirkeværge. Jeg tillader mig at henstille til Kirkeministeren, at der under en eller anden Form ydes de Kirker, som saaledes har afgivet en Del af deres Kapital, nogen Erstatning. Hvis dette under ingen Omstændighed kan indrømmes, og hvis man ej heller under nogen Omstændighed vil yde nogen Rente af de Penge, der saaledes er udlaante, henstiller jeg, at man faar en definitiv Afgørelse af Sagen, saaledes at Kirkerne ved, hvad de har at rette sig efter; og hvis der intet andet er at gøre, henstiller jeg, at den Sum, som opføres i Kirkernes Regnskaber, bliver strøget af disse.

Endelig har jeg et Spørgsmaal af større lokal Betydning, det angaar Høsten paa Bornholm og de deraf flydende Forhold. Det turde være alle Medlemmer af dette høje Ting bekendt, at Høsten paa Bornholm i det sidste Aar var overordentlig daarlig. I det hele taget er Forholdet dette, at der i Sommermaanederne falder mindst Regn i de østlige Egne af Landet og mest i de vestlige Egne. Dette Forhold kom ganske særlig frem i den nu forløbne Sommer, hvor der paa Bornholm faldt ganske overordentlig lidt Regn. Jeg skal nævne nogle faa Tal, som viser dette. I April Maaned er den gennemsnitlige Nedbør paa Bornholm 60 mm, i Aar kun 32, i Maj er Nedbøren gennemsnitlig 35, i Aar 5,2, i Juni er den gennemsnitlige Nedbør 42, i Aar kun 3,7, der faldt saa at sige ikke Regn i Maj og Juni Maaned, og i de tre første Uger af Juli Maaned faldt der heller ingen Regn, først den 19. Juli faldt den første egentlige Regn, Juli